

Presentatie

Ontwikkeling deelname sportief bewegen

○ Remko van den Dool (november 2024)

| Inhoud

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

| Bronnen

- Nationaal Sportonderzoek Mulier Instituut, voor- en najaar, sportonderwerpen (n=1.500, 16-79 jaar)
- VrijetijdsOmnibus CBS, elke 2 jaar vanaf 2012 (rond jaarwisseling), Sport & Cultuur (n=3.000, 6-plus)
- Gezondheidsenquête CBS, continu jaarlijks, vanaf 2001. Bewegen & gezondheid (n=10.000, 0-plus). RIVM publiceert deze uitkomsten onder naam LeefstijlMonitor
- LeefstijlMonitor-aanvullend CBS, elke 2 jaar vanaf 2017 (continu gedurende jaar), beweeg(details) & ongevallen (n=10.000, 0-plus)
- Veel uitkomsten op: sportenbewegenincijfers.nl

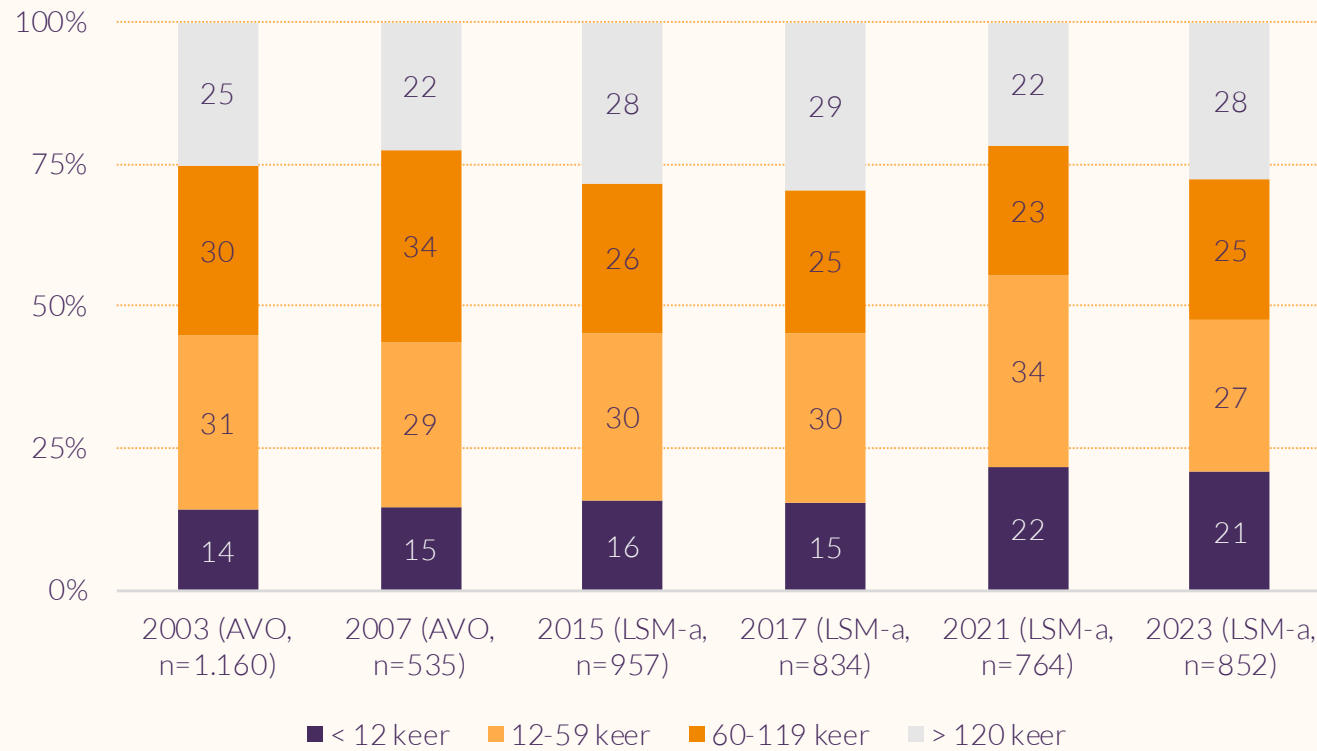

| Ontwikkeling lange termijn: Leeftijd

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

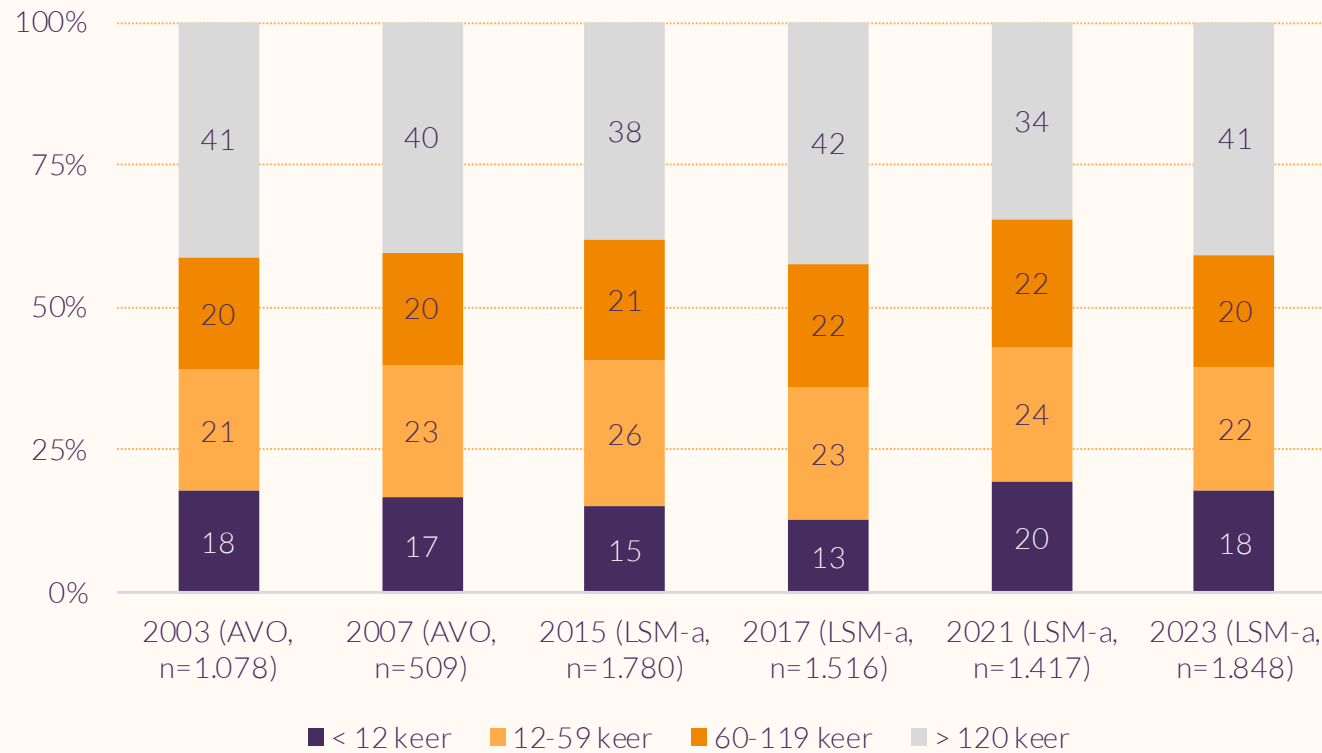

Ontwikkeling sportfrequentie kinderen, afgelopen 12 maanden (6-11 jaar)
(in procenten)

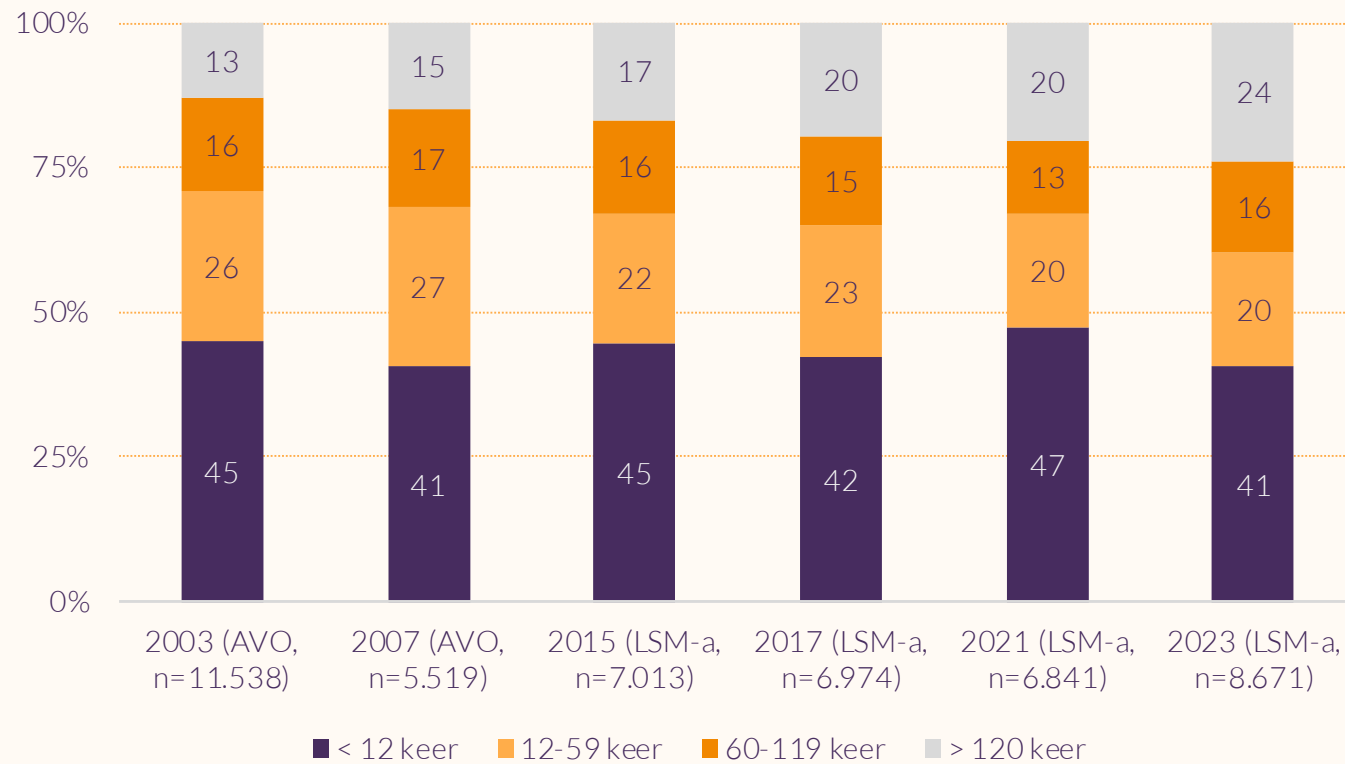
Bron: CBS/SCP Aanvullend Voorzieningengebruikonderzoek 2003 en 2007; CBS LeefstijlMonitor-aanvullend 2017, 2021, 2023; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling sportfrequentie jongeren , afgelopen 12 maanden (12-17 jaar)
(in procenten)

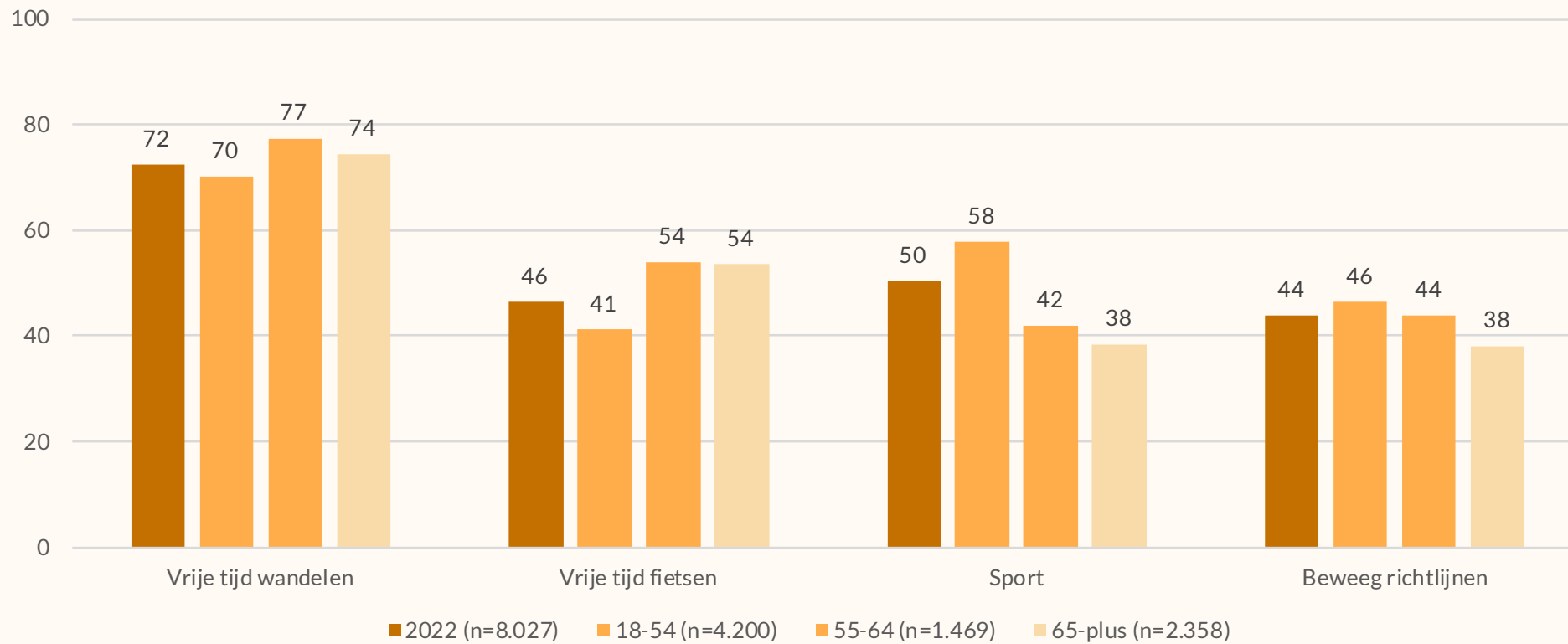
Bron: CBS/SCP Aanvullend Voorzieningengebruikonderzoek 2003 en 2007; CBS LeefstijlMonitor-aanvullend 2017, 2021, 2023; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling sportfrequentie volwassenen , afgelopen 12 maanden (18-plus)
(in procenten)

Bron: CBS/SCP Aanvullend Voorzieningengebruikonderzoek 2003 en 2007; CBS LeefstijlMonitor-aanvullend 2017, 2021, 2023; bewerking Mulier Instituut

Wekelijkse beweegactiviteiten naar leeftijd deelname, volwassenen
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2022; bewerking Mulier Instituut

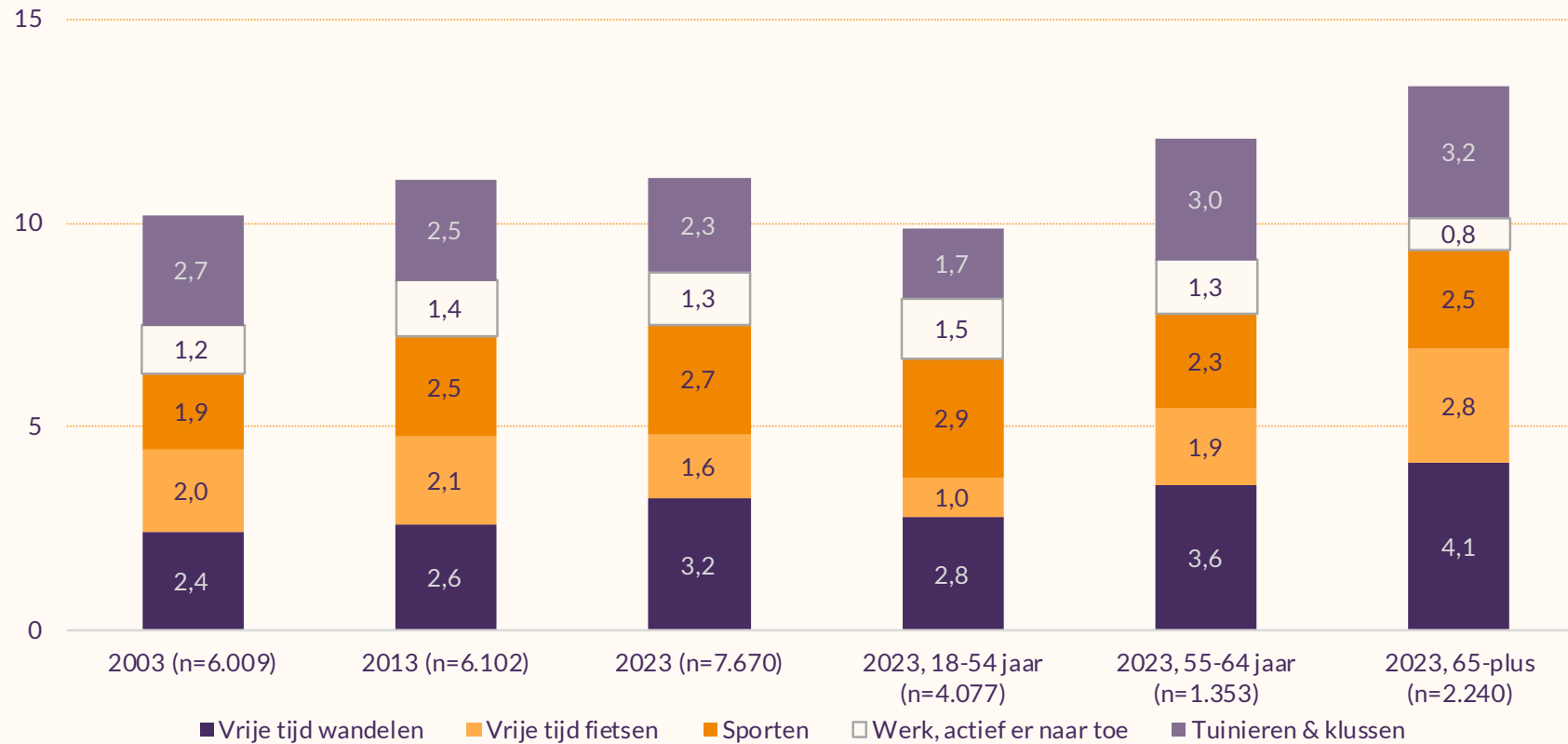
Beweegrichtlijnen:

1 minuten matig intensieve inspanning

2 balansoefeningen

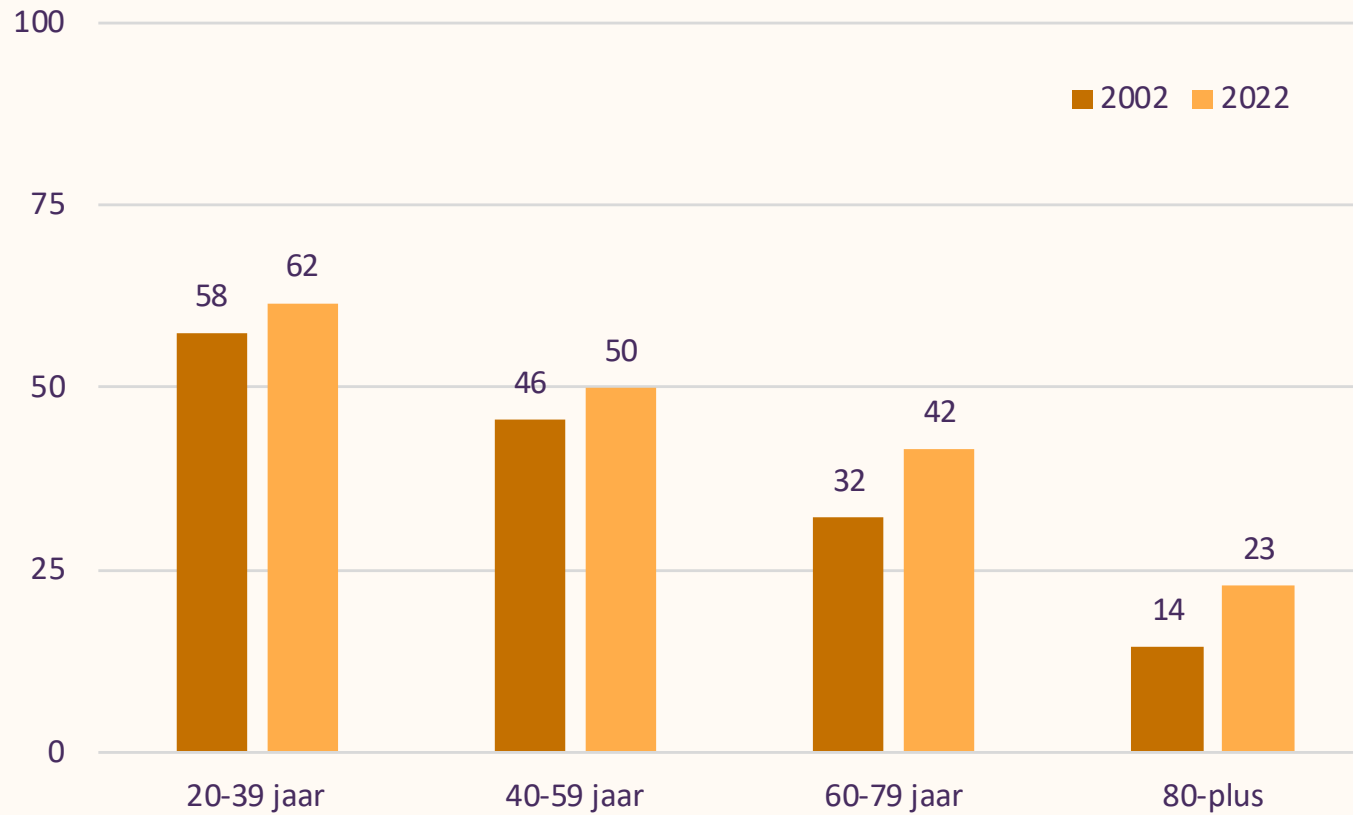
3 bot / spierversterking

Samenstelling wekelijks beweeggedrag in de vrije tijd (18 jaar en ouder)
(in uren per week)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2003, 2013, 2023; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling wekelijkse sportdeelname naar generatie, vergelijking 2002 met 2022, bevolking 20 jaar of ouder (in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2002 & 2022; bewerking Mulier Instituut

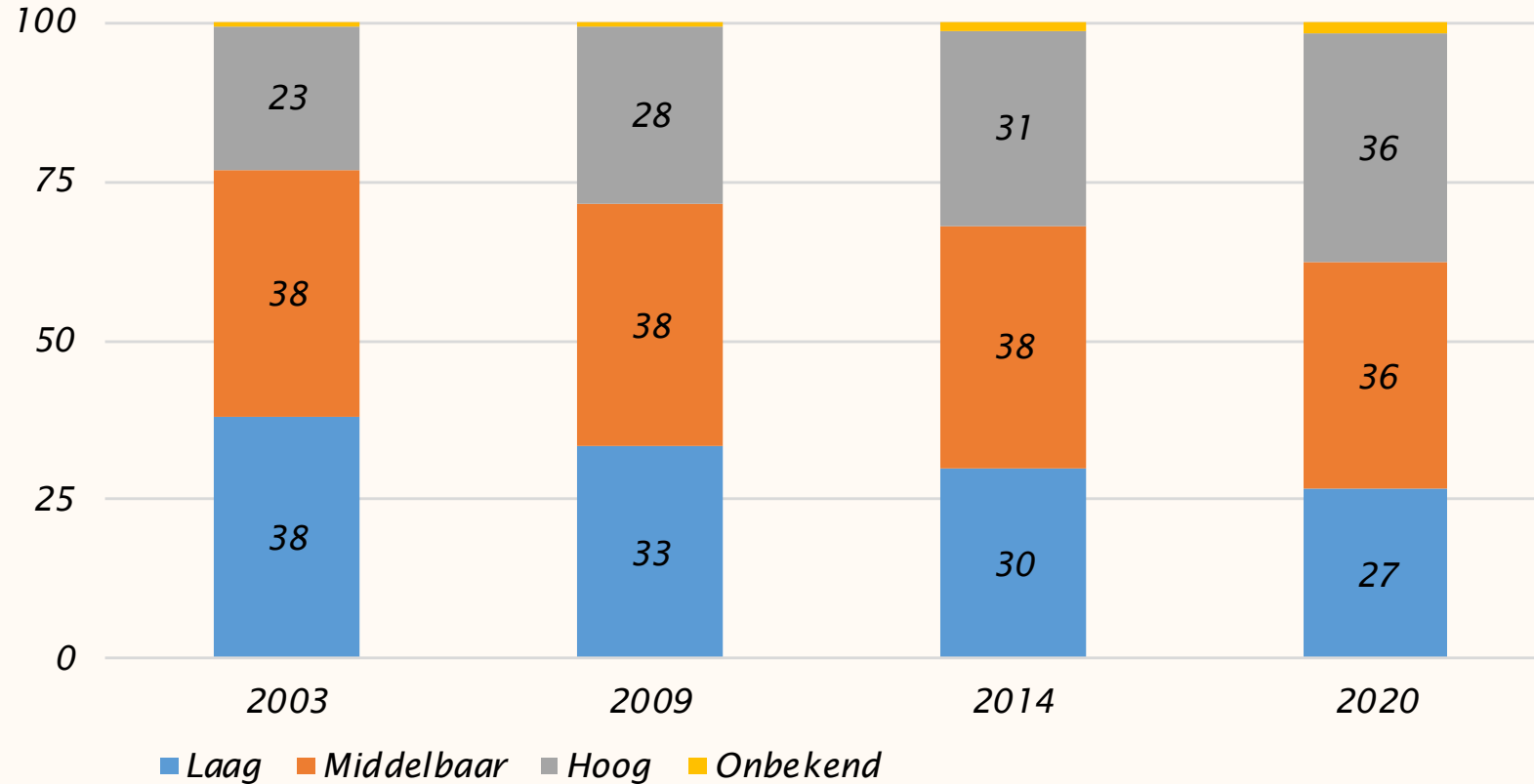
| Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

Bron: CBS Gezondheidsenquête, 2015-2016; 18-79 jaar; bewerking Mulier Instituut

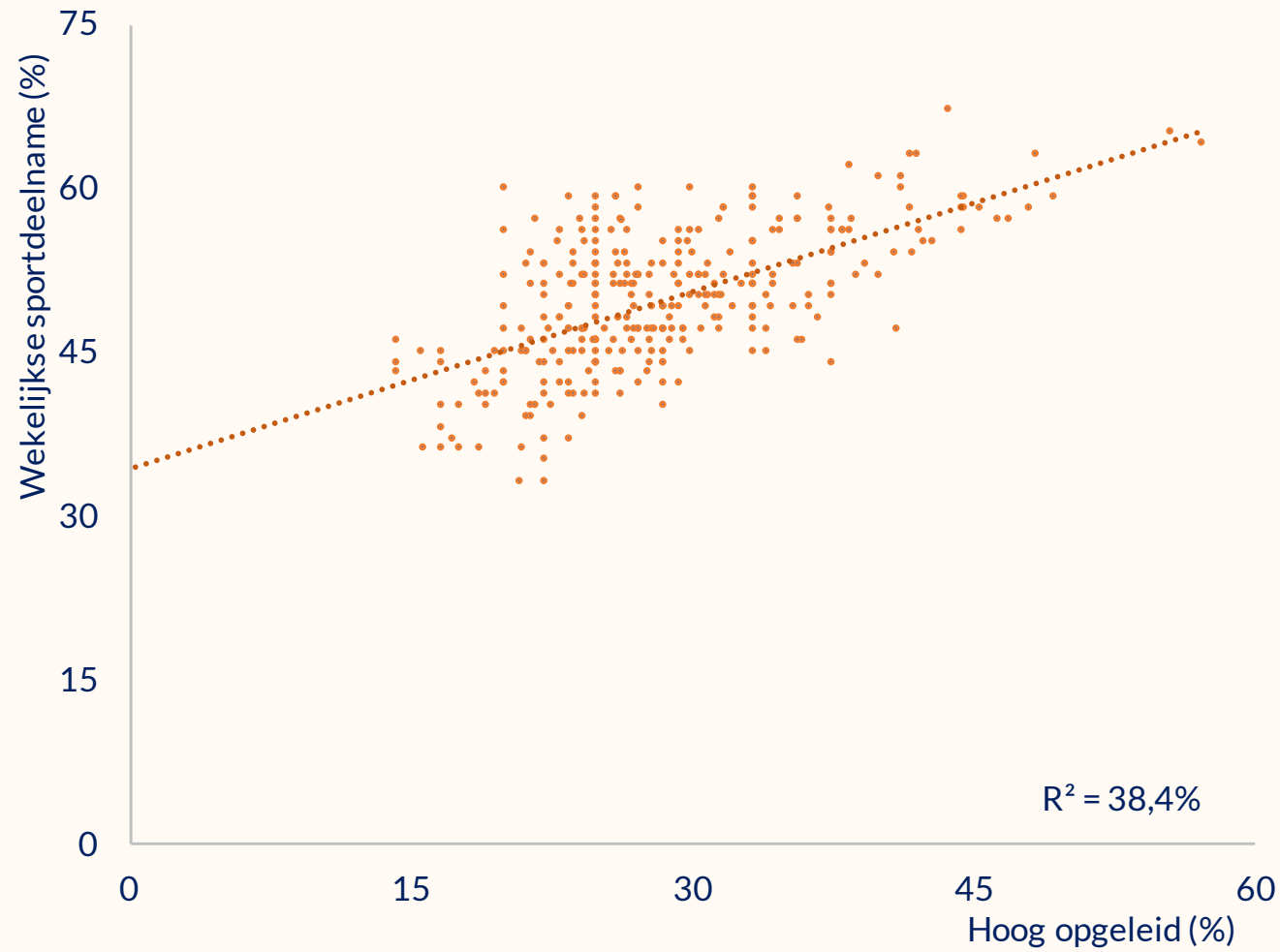
Ontwikkeling opleiding, bevolking 25 jaar of ouder
(in procenten)

Bron: CBS Enquête Beroepsbevolking (EBB 2003-2020). Gevonden op Open data CBS.nl. Bewerking Mulier Instituut.

Helft 25- tot 45-jarigen hogere opleiding (2020)

Samenstelling bevolking wijken/gemeenten hangt samen met wekelijkse sportdeelname (in procenten)

Bron: CBS/GGDhor GezondheidsMonitor 2020; Enquête beroepsbevolking 2019; bewerking Mulier Instituut

| Wekelijkse sportdeelname & opleiding

- Voltooide opleidingsniveau
belangrijkste kenmerk 'verklaring'
sportdeelname
- Deelname oudere hoog opgeleiden >
laag opgeleide jongvolwassene
- Deelname hoogopgeleide met
beperking > dan laagopgeleide zonder
- Zelfde patroon: herkomst en inkomen
- Verschil neemt toe in de tijd!

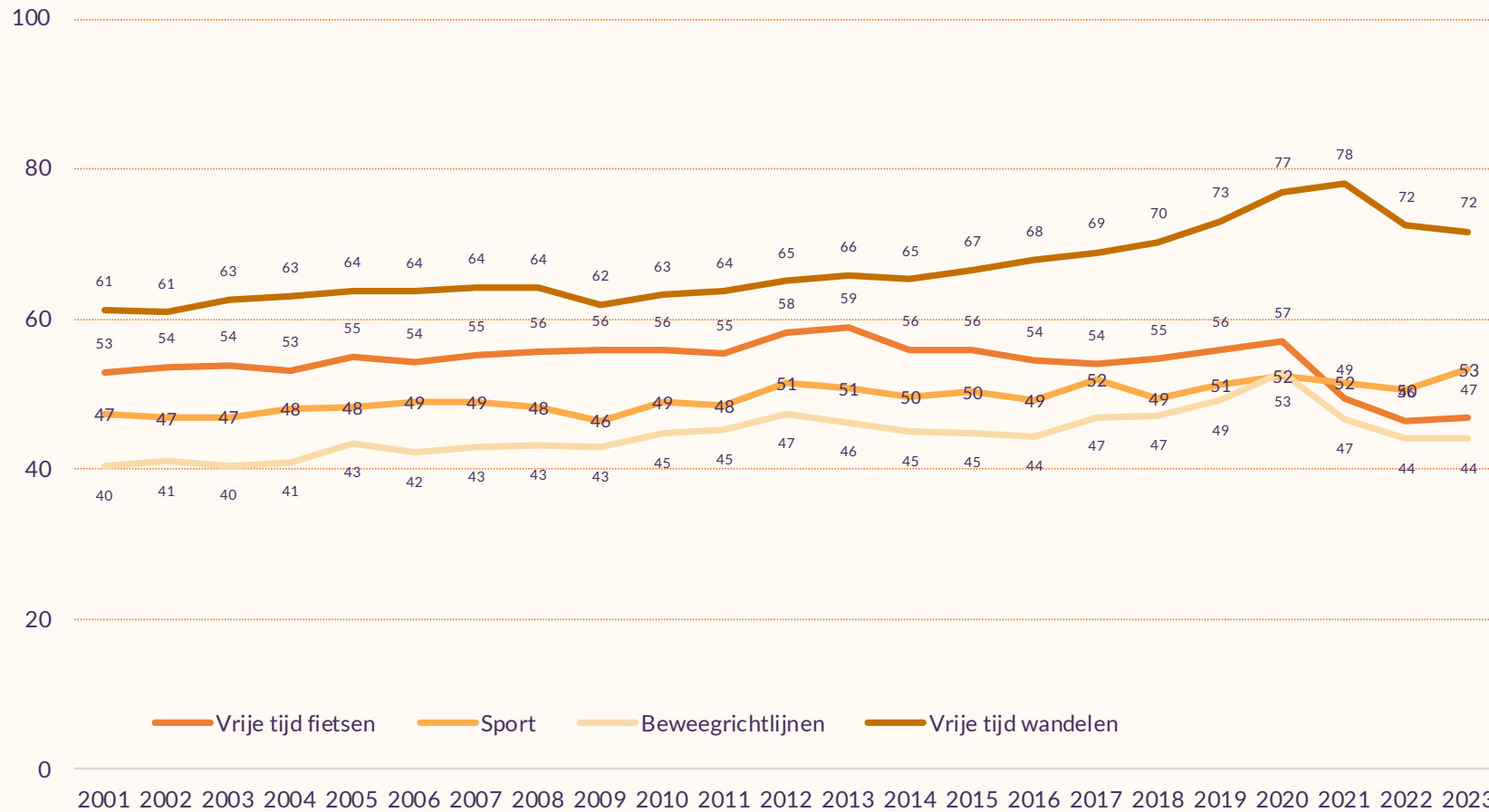
	Lager (n=8.306)	Middelbaar (n=12.479)	Hoger (n=11.090)
Bevolking, 25-79 jaar	32	49	68
Leeftijd			
25-34	37	55	75
35-54	31	50	69
55-69	32	44	61
70-79	30	44	53
Besteedbaar inkomen			
1e quintiel	22	36	57
2e	27	40	56
3e	34	48	63
4e	42	52	67
5e quintiel	44	59	74
Herkomst			
Nederlands	33	50	69
westers	30	46	64
niet-westers	26	41	60
Algemene gezondheidstoestand			
(zeer) gezond	37	53	71
gaat wel/slecht	23	34	50
Lichamelijke beperking en/of chronische aandoening			
ja	26	40	60
nee	38	54	71

| Individualisering deelname: keuze sporttakken

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

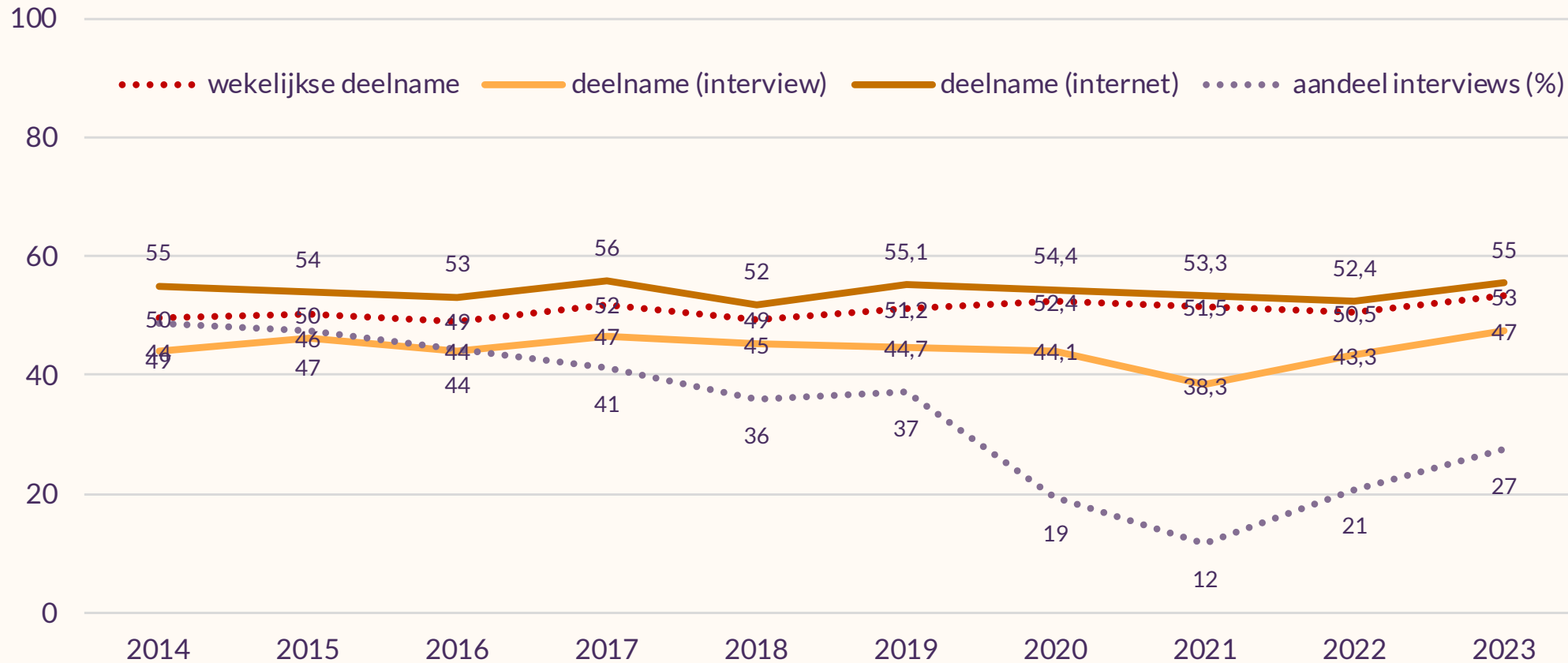

Ontwikkeling wekelijkse sport-, wandel- en fietsdeelname en voldoen aan de beweegrichtlijnen, bevolking 18 jaar en ouder (in procenten)

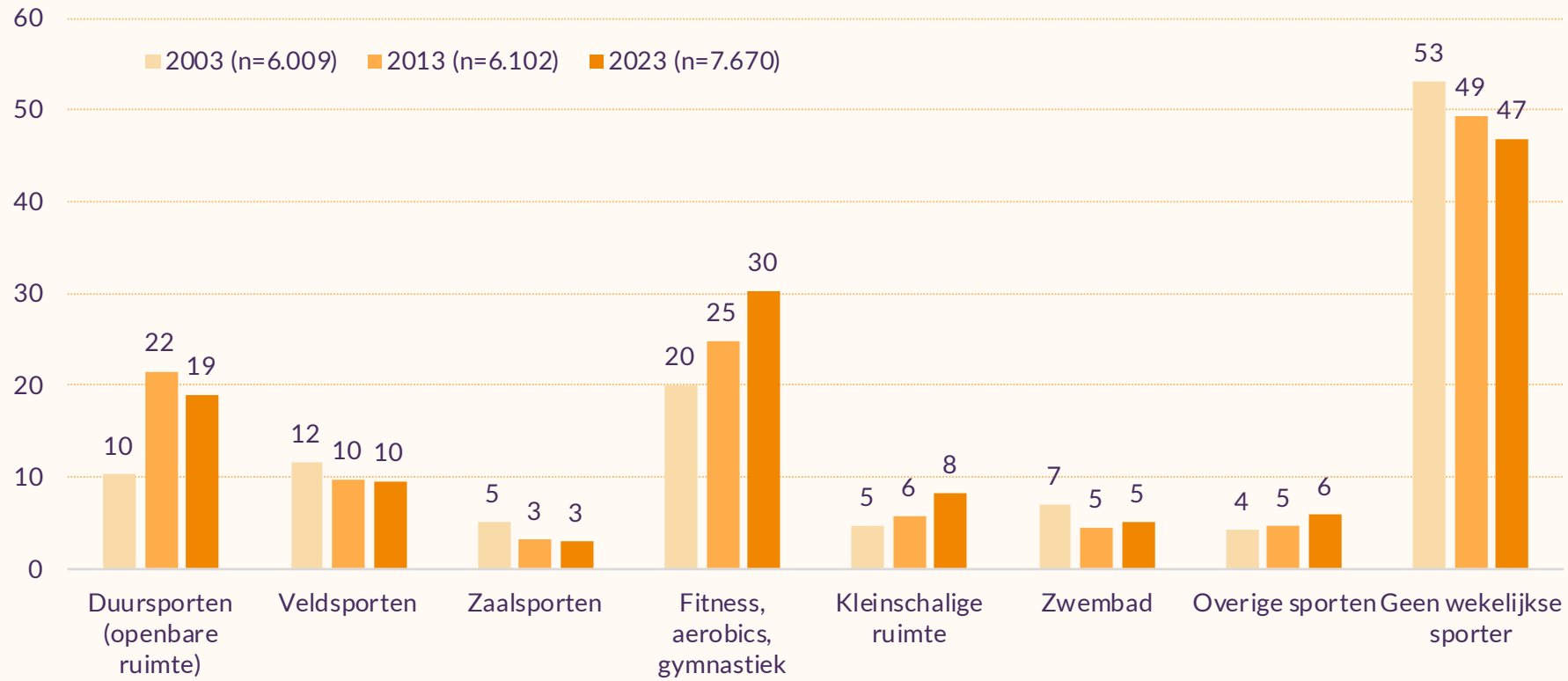
Bron: CBS Gezondheidsenquête 2001-2023; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling wekelijkse sportdeelname naar veldwerkmethode, bevolking 18 jaar en ouder
(in procenten)

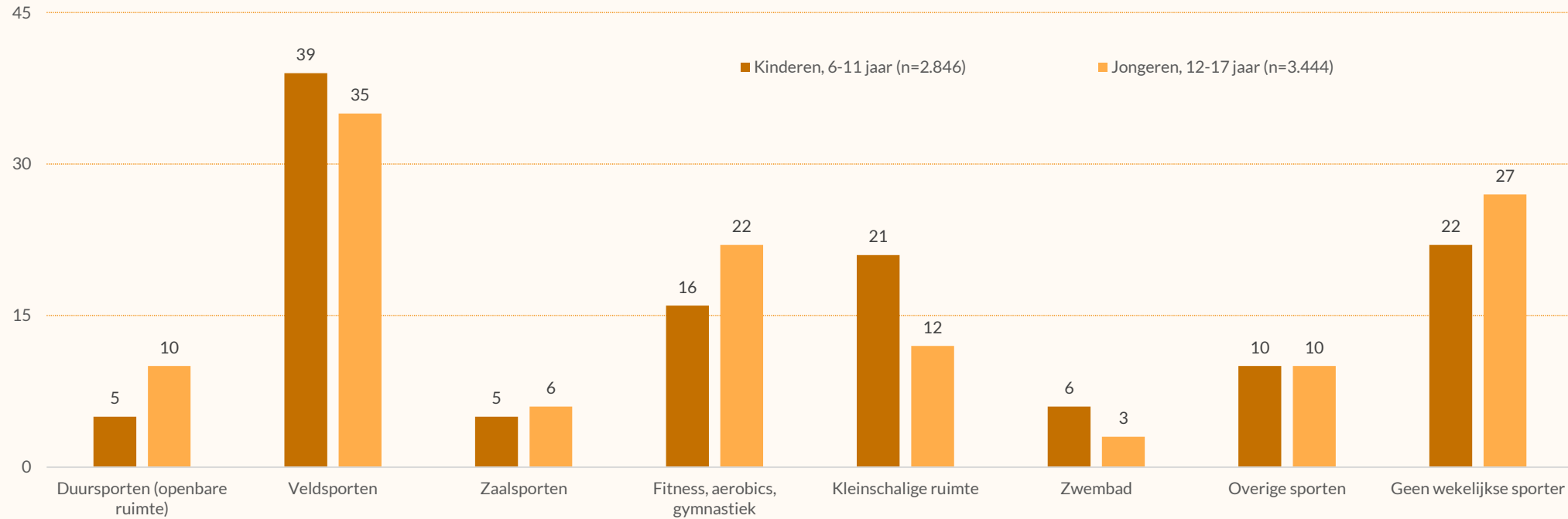
Bron: CBS Gezondheidsenquête 2014-2023; bewerking Mulier Instituut

Categorieën wekelijks beoefende sporttakken (2003, 2013, 2023, 18 jaar of ouder)
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

Categorieën wekelijks beoefende sporttakken (2016-2020, 6-17 jaar)
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

| Individualisering overig

- Van alle aan sport bestede tijd: 42% alleen sporten (neemt ook wat toe)
- Voor recreatief bewegen: 33%
- 21% doet alle sportactiviteiten alleen, 34% uitsluitend samen
- Leren via internet/sociale media

Bron: CBS/SCP Tijdbestedingsonderzoek 2016; bewerking Mulier Instituut

| Deelname locatie & verband

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

Locaties sportbeoefening, afgelopen 12 maanden (2012-2022, 6 jaar of ouder)
(in procenten)

	Najaar 2012 (n=3.138)	Najaar 2014 (n=3.031)	Najaar 2016 (n=3.100)	Najaar 2018 (n=3.425)	Najaar 2020 (n=2.970)	Najaar 2022 (n=3.038)
Overdekte sportvoorziening	53	51	50	52	42	45
Andere overdekte ruimte	11	10	11	10	8	7
Openlucht sportvoorziening	26	25	24	23	22	24
Openbare plek (plein of trapveld)	11	11	9	10	10	9
Op openbare weg, in de natuur	43	43	42	44	48	42
Huis of tuin	15	15	15	15	25	19
Anders	11	4	2	1	0	0
Geen sport	21	22	24	21	24	24

Bron: CBS VrijetijdsOmnibus VTO; bewerking Mulier Instituut

Locaties sportbeoefening naar frequentie, afgelopen 12 maanden (2012-2022, 18-79 jaar)
(in procenten)

	Najaar 2012 (n=3.138)	Najaar 2014 (n=3.031)	Najaar 2016 (n=3.100)	Najaar 2018 (n=3.425)	Najaar 2020 (n=2.970)	Najaar 2022 (n=3.038)
Overdekte sportaccommodatie						
Niet bezocht	50	52	52	50	61	57
1-39x	21	19	20	20	19	16
40x of vaker	29	29	28	30	20	27
Openlucht accommodatie						
Niet bezocht	79	80	80	81	82	80
1-39x	12	11	10	9	9	9
40x of vaker	9	9	10	10	9	11
Openbare plek (plein, trapveld)						
Niet bezocht	91	91	94	93	92	93
1-39x	6	5	3	4	4	3
40x of vaker	3	4	3	3	4	3
Openbare weg of in de natuur						
Niet bezocht	54	54	56	53	48	55
1-39x	23	21	20	21	17	17
40x of vaker	23	25	24	26	35	29
Thuis of in de tuin						
Niet bezocht	87	86	86	86	76	82
1-39x	7	8	7	6	10	8
40x of vaker	6	6	8	7	14	10

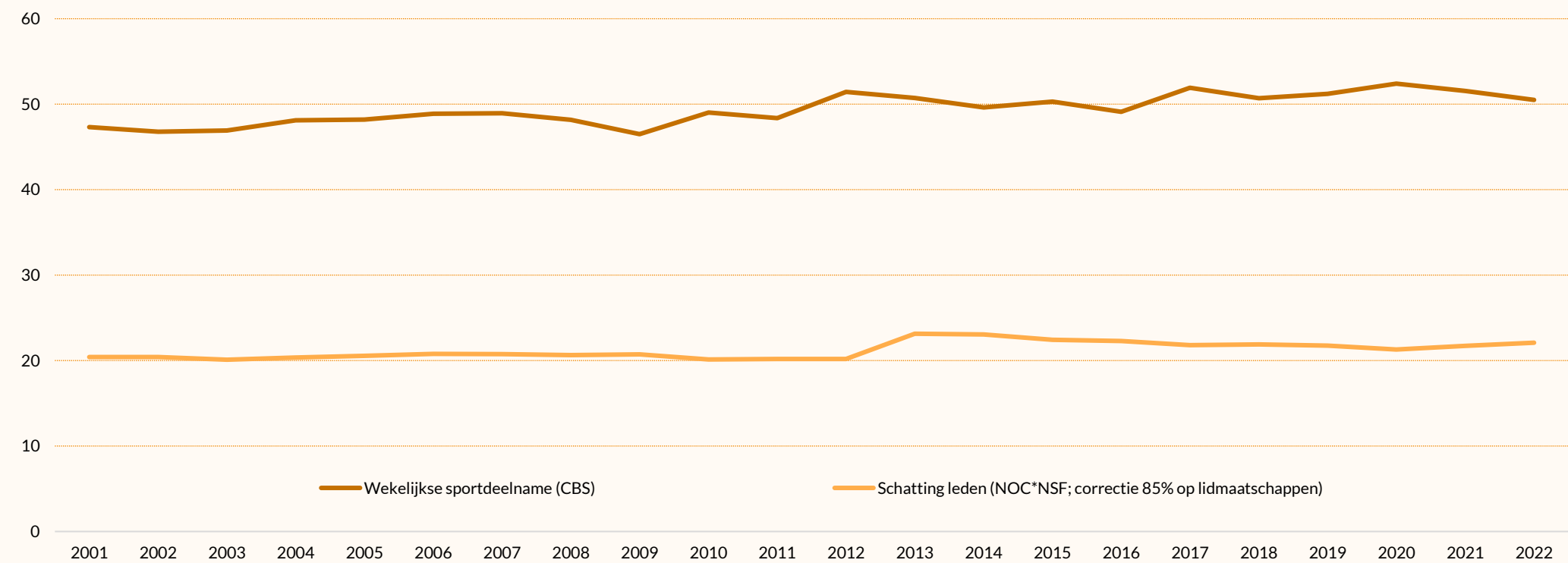
Bron: CBS VrijetijdsOmnibus VTO; bewerking Mulier Instituut

Sportverbanden, afgelopen 12 maanden (2012-2022, 6 jaar of ouder)
(in procenten)

	Najaar 2012 (n=3.138)	Najaar 2014 (n=3.031)	Najaar 2016 (n=3.100)	Najaar 2018 (n=3.425)	Najaar 2020 (n=2.970)	Najaar 2022 (n=3.038)
Alleen/ongeorganiseerd	50	48	46	49	54	48
Informele groep	38	38	36	36	32	34
Lid sportclub	32	32	31	29	29	29
Abonnement	19	20	22	23	20	20
School of BSO	3	3	3	3	2	2
Bedrijfssport	2	3	2	2	1	2
Welzijn	3	1	2	2	1	1
Zorg	2	3	2	2	2	2
Anders	9	2	2	1	1	1
Geen sport	21	22	24	21	24	24

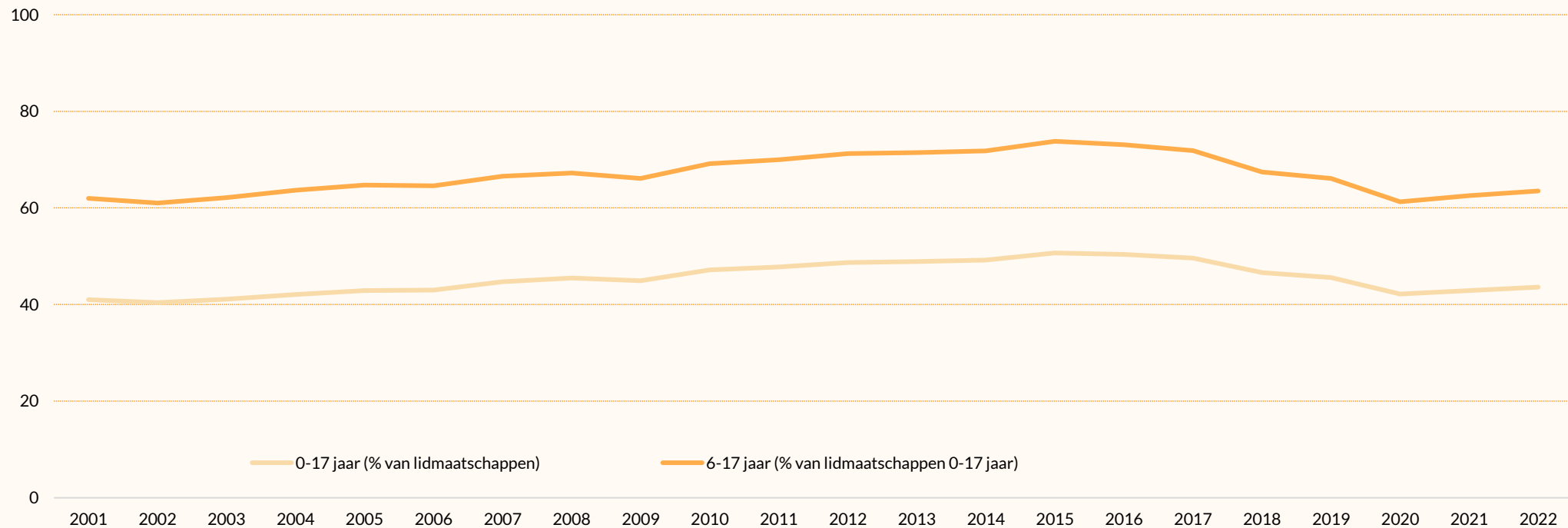
Bron: CBS VrijtijdOmnibus VTO; bewerking Mulier Instituut

Sportbeoefening via een vereniging (2001-2022, 18 jaar of ouder)
(in procenten)

Bron: Kengetallen leden NOC*NSF 2001-2022; CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

Sportbeoefening via een vereniging (2001-2022, 0-17 jaar)
(in procenten)

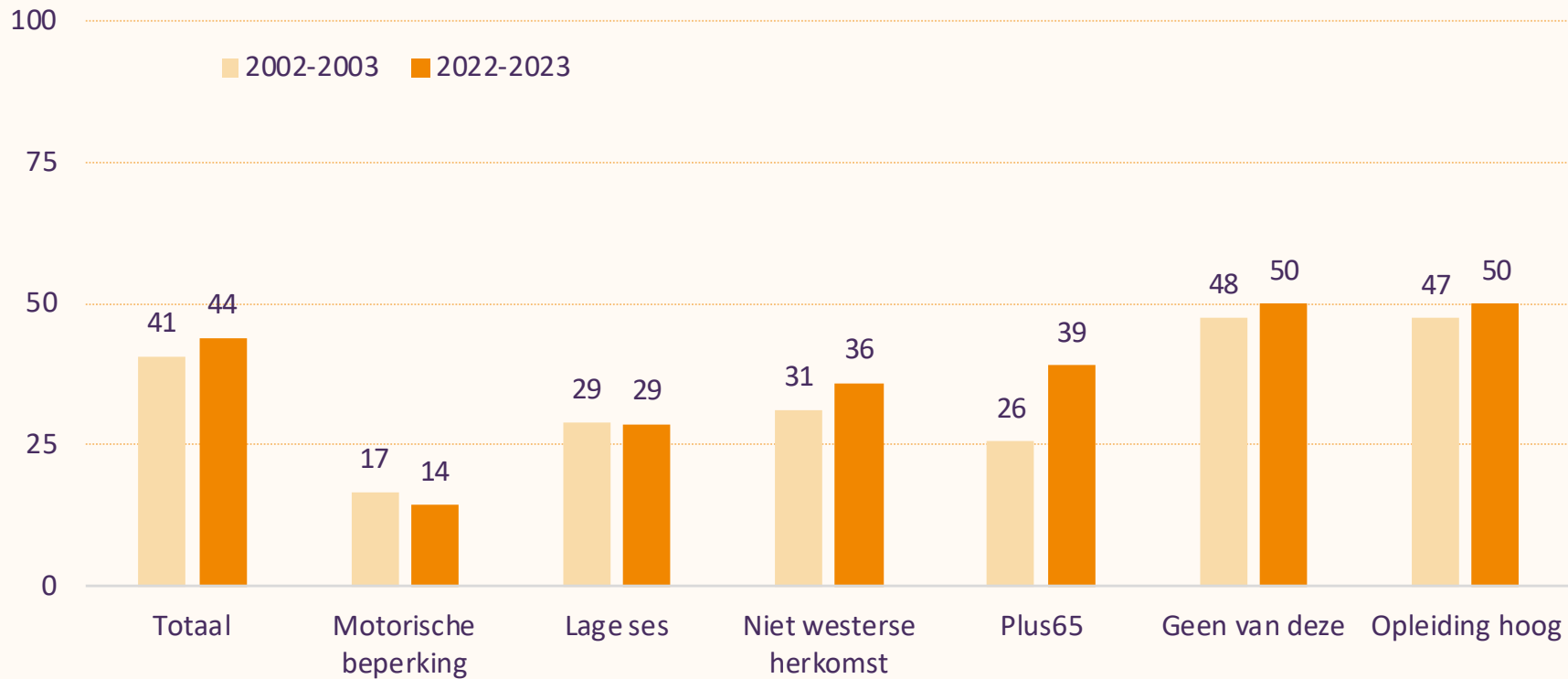
Bron: Kengetallen leden NOC*NSF 2001-2022; CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

| Deelname & diversiteit

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

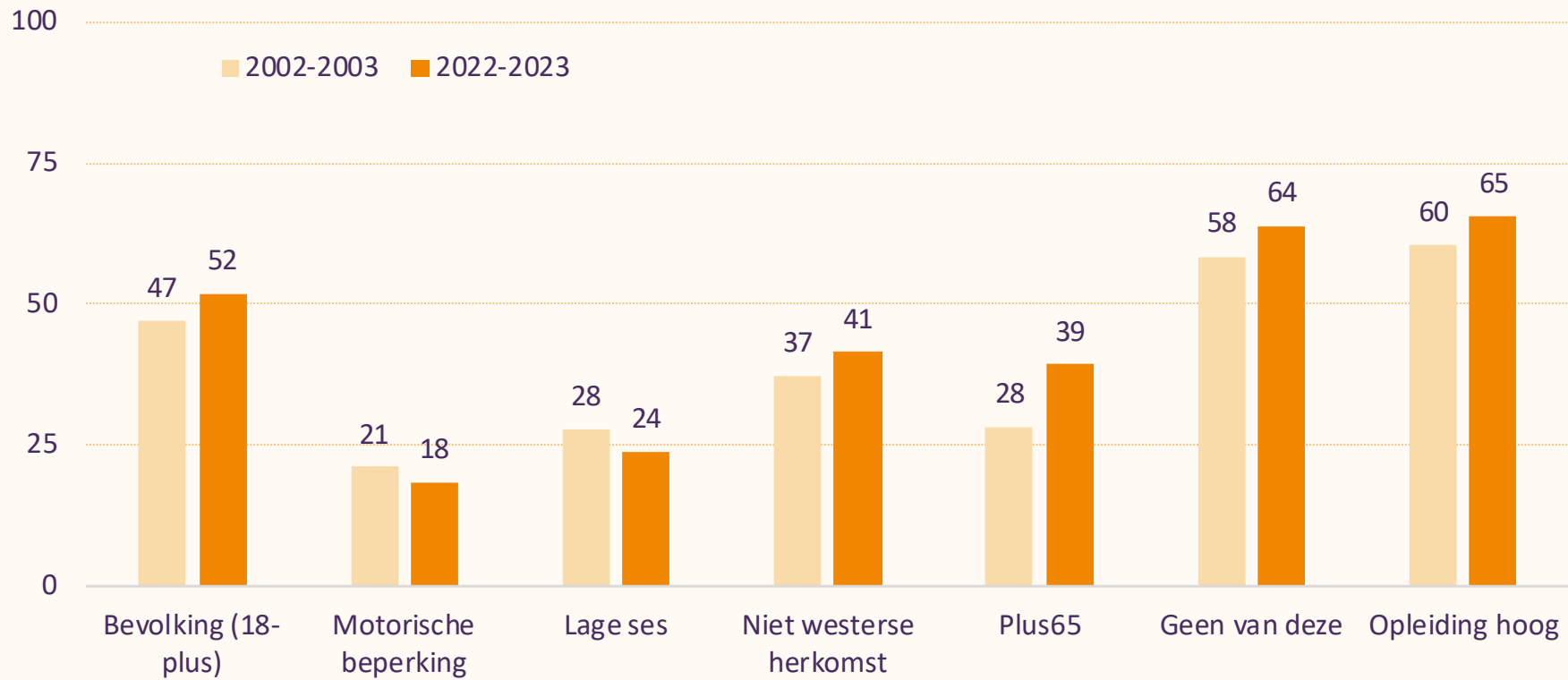

Ontwikkeling voldoen aan beweegrichtlijnen naar groepen (2002-2003 & 2022-2023, 18 jaar of ouder)
(in procenten)

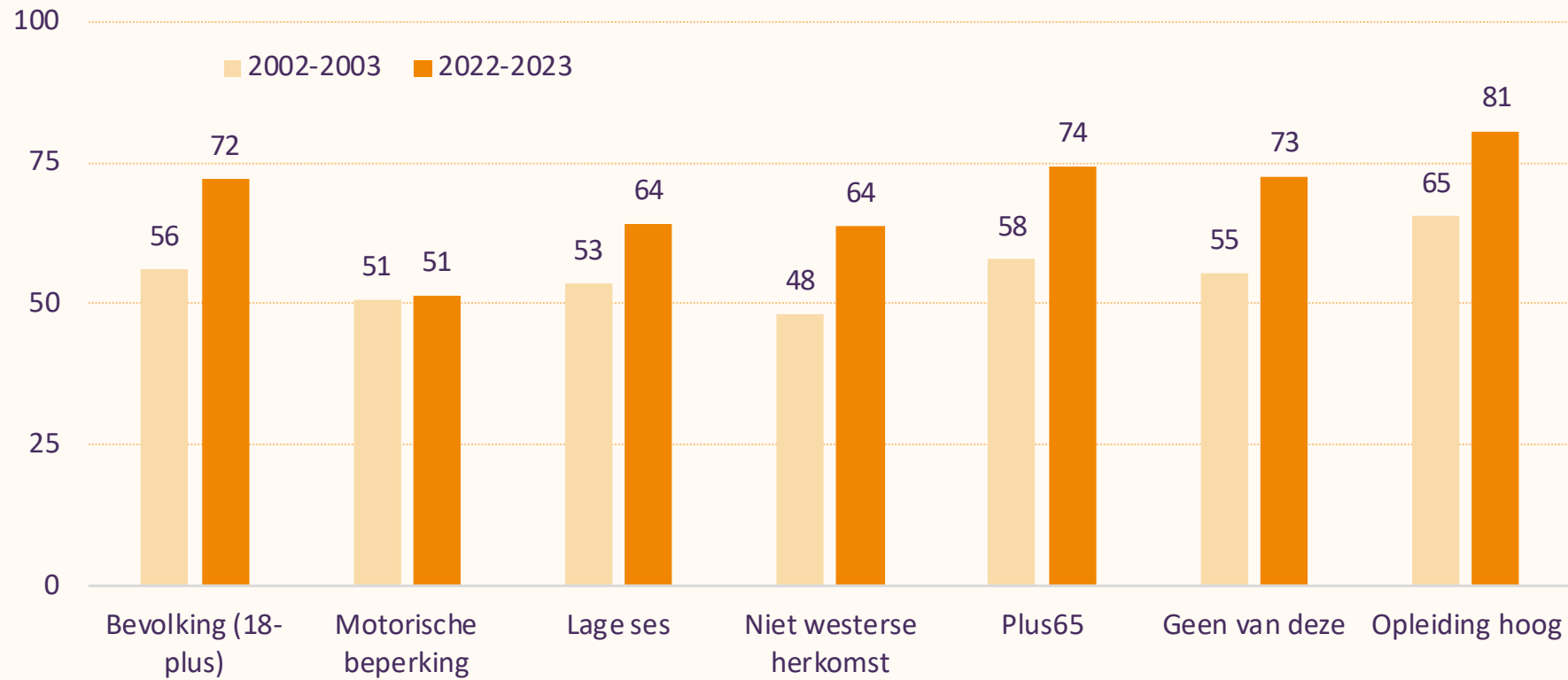
Bron: CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling wekelijkse sportdeelname naar groepen (2002-2003 & 2022-2023, 18 jaar of ouder)
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling wekelijks wandelen in de vrije tijd naar groepen (2002-2003 & 2022-2023, 18 jaar of ouder)
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

Ontwikkeling intersecties naar wekelijks beweeggedrag (2001-2020, 18 jaar of ouder)
(in procenten)

2015-2021	Aandeel in bevolking	Voldoen aan richtlijnen	Sport, wekelijks	Wandelen, wekelijks	Fietsen, wekelijks	Aantal
Bevolking 18 jaar en ouder	100	47	51	72	54	51.711
Niet westerse herkomst (geen beperking, geen lage ses)	7,8	44	51	66	38	2.844
Ouder (geen beperking, geen lage ses en Nederlandse herkomst)	13,0	49	45	81	68	8.308
Lage ses, beperking en ouder	2,3	10	14	47	24	1.169
2001-2009	Aandeel in bevolking	Voldoen aan richtlijnen	Sport, wekelijks	Wandelen, wekelijks	Fietsen, wekelijks	Aantal
Bevolking 18 jaar en ouder	100	42	48	63	54	47.199
Niet westerse herkomst (geen beperking, geen lage ses)	3,4	38	44	63	36	1.206
Ouder (geen beperking, geen lage ses en Nederlandse herkomst)	7,4	35	37	70	62	3.896
Lage ses, beperking en ouder	2,9	10	16	44	26	1.549

Bron: CBS Gezondheidsenquête; bewerking Mulier Instituut

| Deelname: motieven & belemmeringen

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

| Motivatie

- Plezier (85%), gezondheid/conditie (86%), sociale contacten (50%), presteren/iets bereiken (30%) en afslanken/verbeteren uiterlijk (39%)
- Voor ouderen: presteren en afslanken minder belangrijk, sociale contacten belangrijker
- Voor jongvolwassenen andersom
- Plezier en Gezondheid geen leeftijdsverschil

Bron: CBS Vrije tijdsomnibus 2020 VTO; bewerking Mulier Instituut

| Belemmeringen

- Hangt sterk samen met onderzochte groep:
 - Tijdsdruk
 - Fysieke belemmeringen
 - Ervaren competentie (kan niet sporten)
 - Reden geen sport (al voldoende beweging, niet leuk/geen zin, wandel/fiets naar werk)
 - Sociale omgeving
 - Financiële redenen
 - Uitnodigende omgeving
 - Culturele redenen (niet thuis voelen)
 - Afhankelijk van specifieke sport (niet in de buurt)

| Motieven en belemmeringen voor doen sportieve activiteiten (regressieanalyse, 25-79 jaar)

	Beta-gewicht	Correlatie
Actuele motivatie	0,40	0,58
Overtuigingen belang gezondheid	0,23	0,51
Fysieke belemmeringen	-0,17	-0,37
Gebrek aan motivatie	-0,10	-0,33
Ervaren competentie vinden activiteiten	0,09	0,40
Niet sportieve beweegactiviteiten	0,09	0,24
Sportieve socialisatie tijdens de jeugd	0,09	0,26
Gezond gedrag	-0,07	0,22
Reden: Plezier	-0,06	0,14
Reden : Sociale contacten	-0,04	0,06
Reden : Iets bereiken/presteren	0,03	0,25
Keuze sportieve activiteiten	0,03	-0,02

Bron: Mulier Instituut, Onderzoek niet-sporters (mei-juni 2023)

Motieven en belemmeringen, afwijkingen per groep (25-79 jaar)

	Motorische beperking, weinig actief (n=513)	Lage ses, weinig actief (n=478)	Ouderen, weinig actief (n=1.133)	Ouderen, vaker actief (n=387)	Overig, weinig actief (n=587)	Overig, vaker actief (n=407)
Mate van sportieve activiteit	--	--	--	+	--	++
Opleiding ouders en zelf	--	--	--	-	0	++
Sportsocialisatie (kind)	-	-	-	-	-	+
Overtuiging belang gezondheid	-	-	-	+	-	+
Fysieke belemmeringen	++	++	+	-	+	-
Ervaren competentie	--	-	-	+	-	+
Tijdsdruk	-	0	-	0	0	0
Gebrek aan motivatie	0	0	0	-	+	0
Sociale omgeving	0	-	-	+	-	0
Financiële redenen	+	+	0	-	+	0
Fysieke omgeving	0	-	0	+	0	0
Actuele motivatie	-	-	-	+	-	+
Redenen om te sporten	-	-	-	0	0	0
Keuze sportieve activiteiten	0	0	0	0	0	0
Gezond gedrag	-	-	0	+	0	0

Bron: Mulier Instituut, Onderzoek niet-sporters (mei-juni 2023)

| 'Bereiken' niet sportieve mensen

- Ontwikkeling lange termijn: leeftijd
- Ontwikkeling lange termijn: opleidingsniveau
- Individualisering deelname: keuze sporttakken
- Deelname: locatie & verband
- Deelname en diversiteit
- Deelname: motieven & belemmeringen
- 'Bereiken' niet sportieve mensen
- Conclusies

| 'Bereiken' niet sportieve mensen

- Mensen kiezen zelf: alleen verleiden
- Bereikt de boodschap de doelgroep (langdurig)?
- Gelooft de doelgroep de boodschap?
- Daarna: Internalisatie/gedragsintentie
- Concrete actie: waar, hoe, wie, wanneer
- Voortdurende motivatie (geen eenmalige keuze)
- Internalisatie centraal: socialisatieproces kost jaren!
- Perfect aansluiten bij behoeften
- Onderzoek de behoeften bij de doelgroep zelf (vaak: beleidsmakers bedenken deze)
- Behoeften ook niet direct sportief: museumbezoek, helpen in een tuin, 'shoppen'
- Doelgroep niet naar kenmerken maar naar interesses/behoeften definiëren: marketing gedachte (landelijk ipv lokaal)

Publicatie over niet sportieve mensen (*in voorbereiding*)

Keuze sportieve activiteiten (25-79 jaar)

	Bevolking 25-79 jaar (n=3.009)	Motorische beperking, weinig actief (n=513)	Lage ses, weinig actief (n=478)	Ouderen, weinig actief (n=1.133)	Ouderen, vaker actief (n=387)	Overig, weinig actief (n=587)	Overig, vaker actief (n=407)
De benodigde tijd om deze te leren	29	23	21	21	26	30	33
De kosten om hiervoor spullen te kopen	51	51	56	39	39	53	55
De terugkerende kosten hiervoor	54	54	58	45	43	54	60
Of deze past bij wat ik kan	70	68	65	65	73	67	74
Of ik bij de mensen pas/hoor die deze activiteiten doen	43	36	42	47	43	42	45
Of het in de buurt is	69	64	65	64	65	68	73
Of ik deze samen met anderen kan doen	33	30	35	34	40	30	34
Of ik begeleiding kan krijgen	36	47	43	45	37	37	31
Geen voorgaande items belangrijk	11	22	23	19	8	17	6

Bron: Mulier Instituut, Onderzoek niet-sporters (mei-juni 2023)

| Conclusies

- Vergrijzing maar deelname ouderen groeit per generatie: 80-plussers kunnen niet meer
- Opleidingsniveau stuwt deelname op. Blijft dat zo?
- Individualisering, wandelen groeit sterk, fitness van de sporten, net als duursporten. Sportclubs vooral voor jeugd/leren sport, minder voor volwassenen
- Locaties 2012-2022 geen duidelijke trends, idem voor verband
- Groepen: lage ses & lichamelijke beperking geen groei lange termijn, wel voor ouderen/niet-NL
- Lastigste groep: lage ses x lichamelijke beperking x oudere (2,3%)
- Gezondheid en plezier, belangrijkste redenen voor sportieve activiteiten

Publicaties

- Ouderen (deelname)
- Herkomst (deelname)
- Beperkingen (deelname)
- Lage SES (deelname)
- Verschil deelname naar opleiding
- Apps & Devices
- Individualisering sportdeelname
- Lidmaatschappen & Deelname (ontwikkeling)
- Thuisport
- Motivatie
- Leefstijlen, alcoholgebruik
- Mentaal welbevinden
- Mu **NIET sporters** ontwikkeling deelname sportief bewegen

Contact

Remko van den Dool
r.vandendool@mulierinstituut.nl